

Nederlands.

WERDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van maandag 25 januarij.

Ten twee ure neemt de voorzitter zijne plaats in.

Er zijn slechts 40 leden aanwezig.

De voorzitter zegt, dat, vermits het vereischte aantal leden nog niet aanwezig is, de zitting wordt uitgesteld tot aanstaanden vrijdag 29 januarij, des middags ten 1 uur, zullende alsdan gelezen worden het verslag der centrale afdeeling nopens het ontwerp van wet, houdende wijzigingen in het tarief der rechten van in- en uitvoer; alsmede nopens het ontwerp van wet, regellende de klassifikatie der kanton-geregten en arrondissementen-regabanken, met betrekking tot de bezoldigingen der ambtenaren.

HERTOEGVEREN, 27 januarij.

Z. M. heeft het volgende besluit genomen:

Wij WILLEM, bij de GRACIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOEG VAN LUXEMBURG, enz., enz., enz.

Herzien ons besluit van den 8 juni 1820, n.º 1;

Verlangende, zoo veel mogelijk, door ruimere bepalingen omtrent de betrekkingen van de hoofden der ministeriële departementen met de staten-generaal, het grondwettelijk gemeen overleg te bevorderen en meer en meer te verzekeren.

En willemsde daaromtrent van de genoemde staats-ambtenaren, mitgeders aan de commissien, volgens art. 106 der grondwet door ons te benoemen, eenen vasten leidraad geven;

In aanmerking nemende, dat, blijkens vroegere ondervinding, de mondelinge overwegingen tusschen de hoofden der ministeriële departementen, of de commissien, volgens art. 106 der grondwet, door ons benoemd, en de centrale afdeelingen der kamers van de staten-generaal, alreest geschikt zijn tot de bereiking van dat doel;

Dat verder eene soortgelijke behandeling, als ten opzichte van punten van stellig recht is bepaald geweest bij ons besluit van den 18 januarij 1822, n.º 23, in bijzondere gevallen, op een of ander punt van wetgeving, met vrucht soude kunnen worden toegepast;

Gelet op de artikelen 91, 106, 107 en 108 der grondwet;

Gezien de artikelen 4 en 5 van het reglement van orde voor de tweede kamer der staten-generaal, waarbij bepaald is, dat de kamer zich, naar aanleiding van art. 107 der grondwet, verdeelt in zeven afdeelingen, welke bij loting iedere maand vernieuwd worden; dat elke afdeeling eenen harer leden tot voorzitter verkiest, om het besluit der meerderheid op te maken en het verslag daarvan over te brengen in de centrale afdeeling; dat deze afdeeling wordt zamengesteld uit al de rapporteurs van de bijzondere afdeelingen, voorgezeten door den president der vergadering en geadsisteerd door den griffier, en dat in deselve de advyzen der byzondere afdeelingen worden overwogen en een algemeen verslag opgemaakt door den griffier;

Hebben besloten en besluten, bij uitbreiding, in zoo verre, van ons voormeld besluit van den 8 juni 1820, n.º 1:

Art. 1. Van nu voortaan zullen de hoofden der ministeriële departementen of commissarissen, belast met de ontwikkeling van door ons voorgestelde wettelijke ontwerpen, steeds bereid zijn tot bijwoning van de zittingen der centrale afdeelingen van de beide kamers der staten-generaal, zoo dikwijls daarin overwegingen plaats hebben nopens de verslagen der bijzondere afdeelingen, omtrent de bedoelde ontwerpen.

Art. 2. Bij het deelnemen aan die overwegingen, zullen zij, naar bevind, alle noodige mondelinge ophelderingen en ontwikkelingen geven, en zich in de gelegenheid stellen de gevoelens van de meerderheid der leden van de vergadering te leeren kennen, ten einde daarvan aan ons verslag te doen, opdat wij zoudden beoordeelen, of en zoo ja, op welke wijze daaraan zoude kunnen worden te gemoet gekomen.

Art. 3. Voor zoo verre het in sommige gevallen, nuttig of wenschelijk mogt worden geacht, dat de alzoo in de centrale afdeeling gegevene mondelinge ophelderingen, hoofdzakelijk, in schrift werden gesteld, zullen de hoofden der ministeriële departementen of commissarissen voornoemd, daartoe ook gerechtigd overgaan.

Art. 4. Blijkens de gronden der bedenkingen, van de meerderheid der verspreide afdeelingen van de tweede kamer der staten-generaal, welke betrekking hebben op de punten, in de cen-

trale afdeeling van dien aard mogten worden besloten, dat de behandeling, op de voorschreven wijze, onvoldoende tot het oogmerk, maar een overleg met de gezamenlijke leden der kamer in comité-generaal nuttig en doelmatig zoude zijn, — zullen de hoofden der ministeriële departementen over zoodanige punten in raadpleging met de centrale afdeeling, ons welmeenend vernemen, en, des noods, door ons gemagtigd worden, om deselve officieuselijk aan den president der kamer mede te deelen, ten einde daarover in comité-generaal worde beraadslaagd, welke beraadslaging de hoofden der ministeriële departementen alsdan regelmatig zullen bijwonen, daaraan deel nemen, en daarvan aan ons naauwkeurig verslag doen, om ons alzoo in staat te stellen tot de beoordeeling of, en zoo ja, welke veranderingen er in het ontwerp van wet zoudden kunnen en behooren te worden gebragt, om het grondwettelijk gemeen overleg nopens hetzelfde te verzekeren.

Het tegenwoordig besluit zal worden medegedeeld aan beide de kamers der staten-generaal, en aan de hoofden der onderscheidene departementen van algemeen bestuur, alsmede aan den raad van state.

Gegeven te sGravenhage, den 20 januarij des jaars 1830, en van onze regering het zeventiende.

(Geloofend)

WILLEM.

Van wege den Koning.

(Geloofend)

J. G. DE MEY VAN STRAEBERK.

De *Constituer des Pays-Bas* maakt de volgende aanmerkingen op het bovenstaande besluit.

• Het besluit is in den vorm institutioneel, omdat de staatsraad hier is gehoord geworden.

• In den grond is dit besluit eene ware opening. Volgens de artikelen 1, 2 en 3, zullen de ministers althos gereed zijn, om de zittingen der centrale afdeeling bij te wonen; volgens art. 4, zullen zij kunnen gemagtigd worden om zich in het comité-generaal te vertoonen; met betrekking tot de openbare zittingen en het verslag der petitiën, wordt het besluit van den 8 juni 1820 gehandhaafd. Men ontdekt van den anderen kant in het nieuwe besluit eene voorkeur voor de zittingen van de centrale afdeelingen en van het comité-generaal, dat wil zeggen, eene betreurenswaardige strekking tot de gesloten deuren. Ziedaar den maatregel, dien men ons als een herstel van grieven wil prediken. Men leest in het *Journal de la Belgique*:

• Dit besluit laat ons eene wezenlijke opening over: namelijk dat in hetzelfde over geene rekwesten gesproken wordt. Dus is het nederleggen ter griffie met het drukken van het rapport de eenigste voldoening, welke de petitionaris hopen mag, of wel een voorstel van wet; maar dan worden parigien noodzakelijk, de voorstellers in te lichten, en de officiële betrekkingen met de ministers hun ontzeggende, kan het voorstel niet met eene volmaakte kennis van zaken geschieden, en moet tot eenen tijd, die nooit komen zal, of, zoo men zegt, tot de grieksche kalenden uitgesteld worden.

Behalve deze opmerkingen is ook bij ons de vraag ontstaan, op welke wijze het reglement van orde voor de tweede kamer bij den Koning is bekeurd geworden? Wij durven niet veronderstellen, dat dat reglement bij het ministerie zal zijn vastgesteld en aan de kamer ter nakoming toegezonden, noch ook niet, dat de kamer het bij haar ontworpen reglement aan Z. M. ter goedkeuring of voor notificatie zal hebben toegezonden, en evenwel moet het Z. M. op eene officiële wijze kennen, anders kon hoogstdezelve in de beweegredenen van zijn besluit daarvan geen gebruik hebben gemaakt.

• De *Catholique* levert wederom eene kleine statistiek wegens de verdeling van militaire bedieningen te Termonde; waaruit blijkt, dat men van de 29 officieren, 24 Noord- en slechts 4 Zuid-Nederlanders en 1 vreemdeling telt.

• In Oost-Vlaanderen nemen onderscheidene burgemeesters hun ontslag, en de assessoren, die in de plaats zijn benoemd van die, welke gepetitioneerd hebben, bedanken voor de gunst, welke hun van wege de regering bewezen wordt.

• De commissaris van politie van Gheel, vader van een talrijk huizegezin, is afgezet, omdat hij het rondgaan van verzoekschriften in die gemeente niet tegengewerkt heeft.

(Pilot)

Men leest in den *Constitutionnel*:

• Wij hebben eenige dagen geleden de afzetting van eenige leden der staten-generaal in de Nederlanden, van openbaarmaken, medegedeeld; er is sedert dien tijd een besluit des Konings, betreffende dit onderwerp, verschenen. Het is opgemaakt volgens het stelsel, dat de minister *Villèle* had willen invoeren,

wiens deyas was: *volstrekte gehoorzaamheid of afzetting*; het ge-
weten van iederen ambtbaar moest in zijne magt zijn; dit stel-
sel welke de minister *Walpole* in Engeland invoeren, maar
heeft geen bijval gevonden. Men heeft hetzelfde in Frankrijk
insgelijks regt doen, wedervaren.

— Men verzekert ons, dat vele leden der stedelijke regering
van Namen verklaard hebben, dat zij voor het vervolg geene
presentie gelden of andere, welke hun worden toegekend, wil-
len ontvangen; dergelijke voorbeelden zijn navolging waardig.
(*Courrier de la Sambre.*)

— Sedert eenigen tijd ziet op nieuw te Brussel het licht een,
uitsluitend aan de rechtsgeleerdheid toegewijd, dagblad, onder
den titel van *Nouvelle Gazette des Tribunaux.*

— Te Brussel maakt thans veel gerucht, zeker geschrift van
den heer *H. J. G. François*, getiteld: *Comparaison du produit
dans le Nord et dans le Midi du Royaume.*

— *Z. K. H.* prins *Albert* van Pruisen is den 10 dezer te
Petersburg aangekomen.

— De heer *M. J. K. Buisson* en de uitgever van het *Journaal de
Louvain* zijn beide gedagvaard, om, als aangeklaagd van laster
en boon jegens den heer *J. J. Poullat*, wethouder der stad
Leuven, te verschijnen voor de correctionele rechtbank dier stad,
op zaterdag den 30 dezer.

— Wij hebben reeds berigten medegedeeld omtrent den stren-
gen winter in het zuiden van Europa; die gestrengheid laat
sich thans ook in het noorden gevoelen. Uit Koppenhagen wordt,
onder dagteekening van den 9 dezer, dienaangaande gemeld,
dat de Sond sedert verscheidene dagen geheel toegevroren is,
en dat er dagelijks een aantal menschen en steden uit Lands-
kroon en Malmö, in Zweden, in de hoofdstad van Denemar-
ken aankwam. Zelfs voor Helsingeur, waar de Sond nog veel
sterker stroom heeft dan voor Koppenhagen, is het ijs vast ge-
noeg om menschen te dragen. Den 2 januarij alleen waren er
meer dan 1000 Zweden over het ijs te Helsingeur aangekomen,
en na enoeg een gelijk aantal Denen, van daar naar Helsing-
borg den zeeschep overgegaan.

— Men is thans in het bezit van een onfeilbaar, ofschoon
zeer eenvoudigt middel, om brand in de schoorsteenen te blus-
schen; namelijk met blom van zwavel: men laat in den haard
al het hout of de kolen, welke daarin gevonden worden, men
voorziet het voorste van den schoorsteen met een natgemaakt
laken en men werpt, met kleine gedeelten de blom van zwavel
op het vuur. De zwavelachtige damp trekt op in den schoor-
steen, en vormt als het ware eene soort van voor de lucht on-
doorringbare mantel, welke uitsluiting aanstonds den brand
van zijn voornaamste voedsel berooft. Men kan dit zoo vaardig
als krachtig middel niet te sterk aanbevelen.

— Door de telegraaf van *Bajonne* is te Parijs de tijding ont-
vangen, dat de koningin weduwe van Portugal, *donna Charlot-
te Joachims van Bourbon*, overleden is.

— Te Parijs is den 21 dezer het jaargetijde van den dood
van den ongelukkigten Koning *Lodowyk XVI* gevierd.

— Volgens berigten uit Triest van den 13 dezer, is van
de grieksche koopvaardij-schepen, welke in de haven aldaar lig-
gen, ontangt toegestaan om hunne nationale vlag op te hyschen.

— Volgens berigten uit Konstantinopel van den 24 decem-
ber, had men daar, wegens het slechte weder en de onbruik-
baarheid van vele wegen, weinig tijdingen uit de europische
soos wel als uit de aziatische gewesten. De groot-vizier is den 17
december met ongeveer 2000 man geregelde troepen te Adu-
nopol aangekomen. In de door de Russen ontruimde districten
heerscht overal de grootste rust. Vele huisgezinnen der katho-
lijke Armeniers zijn reeds weder te Konstantinopel teruggekeerd.
De opstand der *Seybecks* in klein Azië is geheel gedempt.

— Uit Odessa schrijft men, van den 2 dezer, dat de heer
Mukhanoff, luitenant kolonel bij de garde, aldaar is aangekomen,
om, in hoedanigheid van *Mihmanda*, de turksche gezanten, over
Moskou, naar Petersburg te vergesellen. De heer *Mukhanoff*
heeft eenige officieren en hof-equipages bij zich; hij houdt zich
thans ongedig met het voorbereiden van alles, wat de reis der
gezanten gemakkelijck en aangenaam kan maken. Reeds is er last
gegeven, om langs den geheelen weg, dien zij af te leggen heb-
ben, op elke station 200 paarden in gereedheid te hebben; hun
vertrek is op den 6 of 7 januarij bepaald.

— Te Montevideo, in Buenos-Ayres, is eene militaire acade-
mie opgericht, aan wier hoofd een Nederlander, de heer *Mari-
aan Hendrik Mylton*, geplaatst is, welke bij de inwijding van
dat gesticht, op den 15 september des vorigen jaars, eene zeer
gepaste redevoering gehouden heeft, waarin hij hoofdzakelijck
het groot nat der meekunde, bijzonder voor den krijgsmán,
heeft hetoogd.

— Uit Rome wordt onder dagteekening van den 2 januarij
gemeld: Het jaar, hetwelk begint, behoort inderdaad te zijn
een *annus memorabilis* (gedenkwaardig jaar); menschen, die den
ouderdóm van tachtig jaren bereikt hebben, herinneren sich
niet eenen zoo harden winter te hebben beleefd; wij weten
ook, dat er sedert den jare 1383 in Rome gevallen is.

ISIE OVER DE AFZETTINGEN.

De omkoopertij en de staatsche geest behooren niet tot onze
zeden; de Belgen onderscheiden sich boven al door de opregt-

heid en goede trouw. De heer van *Maanen*, die noch goede
trouw, noch opregtheid wil, de heer van *Maanen*, die de men-
schen niet anders schat, dan naar mate hunner blinde gehoor-
zaamheid aan al zijne bevelen, aan al zijne wilsverklaringen,
heeft zonder schaamte, zoo wel als zonder vrees de achtings-
waardige burgers getroffen, die geweigerd hebben zich op
eene eerlooze wijze te gedragen. Het zwaarings-beduit, dat
op de heeren *de Stassart*, *Della Faille d'Haynes*, *Ingenhousz*, *de
Boussios*, *Luyben* en *de la Vieillouse* gevallen is, is overal op
eene wijze ontvangen zoo als het verdiende; nooit is de volksaf-
keuring eenstemmiger en meer uit eigen beweging geweest, nooit
is de zedeloosheid het voorwerp van eene diepere verachting ge-
weest. De heer *de la Bourdonnais* zeide tot de ambtenaren:
denkt zoo als ik, of gij wordt te regt gesteld. De heer van *Maanen*,
de vijandelijke minister der Nederlanders, herhaalt, in an-
dere bewoordingen, dezelfde bedreiging; hij kondigt aan, dat
er verdere bepalingen zullen genomen worden met betrekking
tot ambtenaren of gesetpleegden, die onafhankelijck geprog-
moeten zijn om het ministeriaal stelsel niet te prediken; hij
kondigt aan, dat het zwaard van *Damocles* boven hun hoofd is
opgehangen. Deze bedreiging heeft men begrepen, en het ge-
drag, dat de heer *de Brouckere* onlangs gehouden heeft, bewijst,
dat de Belgen daarop zullen weten te antwoorden, zoo als het
mannen van eer betaamt. Ieder burger, die eerbied voor zich
zelve heeft, kan niet langer met het ministerie medewerken en
de afzondering zal van dag tot dag meerder worden. Verdere
bepalingen! Gij zult niet langer noodig hebben, monseigneur!
om tot deze uwe toevlugt te nemen: het is genoeg, dat men
weet wat gij vraagt, opdat men zich haast met u vrolijk te
maken. Uwe gramschap is groot, hiervan is thans niemand meer
onkundig; maar gij, weet gij niet, dat uw stelsel van omkoo-
perij nog grooter is? Weet gij niet, dat gij, welke door u be-
dreigd worden, uwe bedreigingen trotseren, en dat zij den hoon
zoo ver zullen drijven, dat zij u voor het oog van het geheele
land zullen verguizen? De heer van *Crambrughe* heeft geen gou-
verneur van Antwerpen willen zijn, de heer *de Brouckere*
gaat, door u zijn drievuldig ontslag te vragen, nog verder; het
besluit, dat hij genomen heeft, is eene plegtige protestatie tegen
den gang van het gouvernement, hetzelfde is eene harde geping
van de grondbeginselen, die het gouvernement besturen. De
afgeretten ontvangen thans de hartelijke gelukwenschingen van
hunne medeburgers; de vrijwillig hun ontslag gevraagd heb-
benden mogen op hetzelfde onthaal rekenen. Overal wordt
de oppositie grooter; overal wordt de burgerlijke moed ontwik-
keld en versterkt. Van eenen anderen kant verliest de ministe-
riele zaak meer en meer in het publiek gevoelen en zij, die de-
zelfde schaamteloos verdedigen, zoo wel als zij, die thans met
glans verlaten, zullen dezelve weldra geheel en al verwoesten.
Het is wel jammer, dat de heer van *Maanen* daarbij gebleven
is! Hij heeft niets anders gedaan dan korenaren nalezen, op een
korenveld, waar de oogst overvloedig is. Kom aan, vat moed!
Kom in onze provincien, tel uwe deelgenooten; duizende afzetting-
gen worden voor uwe gramschap bewaard! Sla in eenmaal, dit
is de laatste dienst, welken wij van u eischen.

(*Courrier des Pays-Bas.*)

Aan de heeren Redacteurs.

...., 26 januarij 1836.

Volgens uw dagblad van heden, schijnt het in de provincie
Oost-Vlaanderen te wesen, waarin de meeste *destitutionen* hebben
plaats gehad van assessoren, die de *petities*, aan de tweede
kamer der staten-generaal ingediend, getoekend hebben; ik kan
mij ook niet herinneren in de dagbladen te hebben gelezen,
dat in de overige provincien *destitution* van regerings-leden, om
dergelijke redenen, zijn gedaan, en wanneer de heer gouverneur
van *Doorn* daartoe goenen bijzonderen last heeft ontvangen,
dan ben ik het met u eens, dat hij door deze zijne handel-
wijze aan het gouvernement een bewijs heeft willen geven, van
hetgene hij durft, en voor van *Maanen* in stoutmoedigheid niet
behoeft te zwichten; dat hij eens heeft willen toonen, op welke
wijze men de Belgen goed *hollandsch* moet leeren; nu het is
wel mogelijk, dat op zijn voorbeeld het besluit van den 8 ja-
nuarij genomen is. Dan hoe het zij, uwe opmerking is gegrond,
dat het aan niemand minder dan aan eenen *van Doorn* heeft
gepast, om tot dergelijke maatregelen over te gaan, vermits het
eene bewezene waarheid is, dat de onderscheidings-naam der
protestanten, en de staatsomwenteling ten hinnen voordaele in
dit rijk, aan eene *petitie* of verzoekschrift en de niet spoedige
opheffing der daarin omschreven grieven, is te danken geweest.

Nergens heeft men, zoo als door u gezegd is, van *destitu-
tione* het hoofde van verzoekschriften, gehoord, zelfs niet in de-
ze provincie, ofschoon dezelve gouverneur eenmaal advocaat en
procureur-generaal bij een hoog gerechtshof is geweest, en alzoo
tot het publiek ministerie heeft behoord. — Of deze hooge
ambtenaar op eene meer fatsoenlijke wijze heeft gehandeld en
geene *destitutionen* heeft gedaan, alleen om zijnen ouden vriend
en chef van *Maanen* niet te believen, of omdat hij begrepen
heeft, dat men niet kan noch behoort te straffen voor het ge-
bruik maken van een regt, dat hij de grondwet gewaarborgd
is, dit zal voor ons ongewijden wel geheet worden: doch ook

zeer mogelijk is zijne excellentie zelve van die billijkheid der petitiën overtuigd. Ik veronderstel, dat hij van den inhoud van het manifest van den 11 mei doordrongen is, en in dat vermaarde stuk wordt immers het bestaan der grieven, welke opheffing bij de petitiën verzocht wordt, niet onkend; in dat geënkwaardig stuk wordt omtrent onderscheidene van dezelve gezegd, dat Z. M. daarin zal voornemen, hetwelk onnodig was, indien dezelve herbenschikken waren, terwijl de daarbij gegeven verklaring nopens de *voordelen van de roemach-katholyke Kerk* nog al aan vele bezwaren onderhevig is.

In deze provincie heeft de *assessor* plaats gehad; ik vermeen- de in het eerst dat hij getraft werd om het teekenen eener petitië, maar bij nader onderzoek is mij gebleken, dat dit geenszins darsan is toe te schrijven, maar dat de reden daaryan hooger moet gezocht worden. — Het is de brave *Lambertus van Vlokhoven*, die dit lot getroffen heeft. Hij is het, die met 10 Januarij II., door de meerderheid van gedeputeerde staten wel tot lid van den raad, maar door den gouverneur niet tot assessor der gemeente Woensel is herkozen. — Gij zult u nog wel herinneren, dat in de maand mei II., vele moeilijkheden in voornoemde gemeente, ter gelegenheid van het benoemen van *licieers*, hebben plaats gehad; in n.º 18, 19 en 25 van uw geëerd dagblad is daar melding van gemaakt. — De achtingswaardige *van Vlokhoven* wilde met de leden van den raad der gemeente het proefs verbaat, wegens deze benoeming van *licieers*, niet teekenen, omdat meestal de bepalingen van het reglement op de samenstelling der staten van den 30 mei 1826, voor zoo verre de verkiezingen betreffen, op eene willekeurige wijze door den burgemeester en dezelven gelidestigen secretaris *A. Schuyjes* (die daarvoor hij de eerste toezending het broeder-orde van den nederlandschen leeuw nog is wachtende) waren verkracht. — Men heeft het dezen braven man niet kunnen vergeven, dat hij door eene nauwgezette pligtsbetrachting de herkiezing van den heer president, en nu *ridder van Veldhoven* tot lid der provinciale staten niet wilde bevorderen, ofschoon de heer *van Veldhoven* aan deze niet-herkiezing zijne benoeming tot de orde van den nederlandschen leeuw, van den 2 juli heeft te danken. — Eene commissie uit gedeputeerde staten heeft zich, na een vriendelijk onthaal bij den heer president, in loop van de be- gaane *irregulariteiten* verzekerd, en desniettemin zijn deze met den mantel van liefde bedekt; maar dit heeft niet helet, dat men den *assessor van Vlokhoven* naderhand in vele moeilijkheden heeft trachten te wikkelen; men heeft niet kunnen vergeten, dat het waarschijnlijk aan zijne manmoedige houding is toe te schrijven, dat men zich van de kens niet koude verzekeren; zijne adressen aan heeren gedeputeerde staten zijn mischien nimmer bij dat kollegie ingekomen, ten minste zij zijn onver- hoord en onbeantwoord gebleven en de afrekening schijnt te zijn uitgesteld, tot dat de dag van wraak zoude zijn gekomen. Wanneer men alles overweegt, dan mag men met grond ver- onderstellen, dat het rapport van den districts-commissaris, den hoog welgeboren heer jonkheer *J. D. baren van Thuyll van Se- roosterhoek van Heese en Loende en de zoe gekochten*, nopens de continuatie der regerings-leden, die met den 1 januarij moesten aftreden, ten opzichte van *van Vlokhoven* niet zeer gunstig zal zijn geweest, ongesien de weldele gestrenghe heer secretaris *A. Schuyjes*, die als *srijke en gemeente-ontvanger* ook tevens secretaris en de zaakwaarnemer van den heer districts-com- missaris is en mogelijk het rapport zelf wel zal hebben opge- maakt; alsmede, dat de heeren commissarissen uit het gede- puteerd bestuur, die zich zoo beijverd hebben om al het voor- gevallene tijdens de verkiezingen te Woensel met den mantel van liefde te bedekken, niet minder ijverig zullen zijn geweest, evenwel vruchteloos, om den stouten *van Vlokhoven* uit den raad te verwijderen, en dat kan op het te nemen besluit bij den heer gouverneur ook wel indruk hebben gemaakt. — In alle geval zal de brave *van Vlokhoven*, uit hoofde van zijne ont- zetting als assessor, geene mindere achting in zijne gemeente genieten, en kan zich alsoo die ongenade gerust getroosten.

Uw bestendige Lazer,
H.

Zwei, en januarij 1830.

Van de Redactie van den Noord-Brabander.

In de *Groninger Courant* van dinsdag 3 januarij II., n.º 2, las ik, dat de inwoners der stad Groningen, uit alle klassen en geloofsbelijdenissen, tot zelfs de katholyken en Joden toe, een *aanbieding* voor de beperkte vrijheid van het onderwijs, aan Z. M., onzen geëerbiedigden Koning, hadden ingediend. Het vereischt geen betoog, dat de tekenaren van dit stuk (ofschoon de eigen lof toch altijd stinkt) hier door de protestantsche pen zeer geprezen en geroemd worden, omdat zij medegewerkt hebben, om de protestantsche overheersching in het vak van onderwijs en de daarmee verbondene voordeelen, nog langer te doen voortduren. — Het protestantismus van Groningen heeft wel re- denen, om zich over het monopolie van het onderwijs te ver- heugen en hetzelfde met *hand en tand* te verdedigen; immers die geheimzinnige voortplanting der geloofs, moet daar wel rijke vruchten dragen, omdat zij zelfs vele katholyken tot geestelijken

heeft gemaakt! — Maar is het niet zeer laag gehandeld, dat men menschen, die volgens de *grondwet* van ons vaderland, voor het *erze onderwijs* van alle en een ieder Nederlander ge- petitioneerd hebben, met scheld- en smaadwoorden overlaadt, en intusschen hen, die voor den *alleenhandel van het onderwijs*, tegen de *grondwet*, tegen den *godsdienst* en tegen het *natur- recht* gepetitioneerd hebben, hemelhoog verheft! Welke gemoe- delijke redelijkheid! En dit moet een lijk opleveren van *tasne- mende verlichting*. Nu zulk eene verlichting willen wij aan de Groningers niet bejijden, even min als eene *protestantsche vrij- heid*, die sedert de hervorming en den opstand tegen de kroon van Spanje, niets anders beteekent, dan overheersching der katholyken. — In zulk een verlicht en openlijk stuk, als het onderhavige, kwam het ook juist ter snee, om eenige hatelijke magtspreuken over katholyke landen, Sardinië, Portugal en Span- je, te bezigen (want dit is zoo de gewone betoogtrant der pro- testanten); maar ei lieve! wat gaat ons hier Sardinië, Portugal en Spanje aan, ons, die onder de bescherming van eene pleg- tig bezwoorene grondwet leven, welke aan allen en een ieder *gelijke vrijheid*, dus ook stellig in het onderwijs, waarborgt? In dit *meesterstuk van vordraagzaamheid en verlichting*, moest natuurlijk ook nog gesproken worden van *jesuitische woelingen*, dat behoort er zóó toe, om hij slot *alles, amen* te zeggen. Dat bewijst dan ook klaar, dat de verlichting in Groningen al zeer sterk moet toenemen, omdat men daar ten huidige dage nog zeer sterk geloof aan afgesletene fabeltjes, sprookjes, herren- schimmen en spookten van *jesuitische woelingen*!! Waarlijk ge- lukkige en roemwaardige verlichting voor die stad, welke met zoo vele zetels der wetenschappen prijkt!!! — Iets echter is ons in dit stuk boven alles onverklaarbaar: wij kunnen wel be- grijpen, dat er katholyken zijn, die om gewichtige redenen, hoe gaarne zij ook anders wilden, voor de onbeperkte vrijheid van het onderwijs niet durven petitioneren, maar dat er te Gro- ningen katholyken gevonden worden, en volgens dat dagblad, onderscheidene, welke tegen deze vrijheid gepetitioneerd hebben in hun dank-adres, zulks is onsonbegrijpelijk. — *Hoe vensgezind* (waarop de *courant* roem draagt) moeten deze met de protes- tanten zijn, die hebben kunnen goedvinden, om met hunne ei- gens handen hunne eigene glazen in te werpen, ten einde het protestantsch gebouw van overheersching te onderschragen en hevestigen. — Spiogelt u, katholyken, in uwe voorvaderen, die, nadat zij de vrijheid hadden behoeven hervochten, tot dankbaar- heid, van de protestanten met de berooving van hūne alle vrij- heden werden beloofd. — Doch neen! nu verdient hij *alle hel- den* misschien wel een eere-teeken! maar hoe lang? Ja gij ver- dient in de jaarboeken van ons vaderland opgeteekend te wor- den! misschien wordt u nog vroeg of laat eene eerezuil opgericht! Jammer maar, dat wij uwe verdienstvolle namen niet weten! —

Een Voorstander van eene ware, maar niet van eene saogenamde Vrijheid.

Wij zijn verzocht te plaatsen de volgende
PRIJSVRAGEN, uitgeschreven door het koninklijk genootschap
CONCORDIA, ter bevordering en voortplanting der nederland-
sche taal- en letterkunde, te Brussel.

IN HET VAK VAN TAALKUNDE.

Het Genootschap heeft de volgende driedelige prijsvraag, bij beschikking uit- geschreven:

1. *Wat is in de algemeene nederlandsche taal, het kenmerk van het Vlaamsch in onderscheiding van het Hollandsch, met betrekking tot het gebruik van woorden, zoo wel een die, welke in het Vlaamsch gebruygd, doch in het Hollandsch buiten gebruik zijn, als van de zoodanigen, welke in het Vlaamsch gebruygd worden in eene veteekenis, verschillende met die, welke in het Hollandsch plaats vindt?*

2. *Wat is het kenmerkende van het Vlaamsch, in onderscheiding van het Hollandsch, ten aanzien van de spelling en de hiernaede verbandene uitspraak der woorden?*

3. *Wat is het kenmerkende van het Vlaamsch, in onderscheiding van het Hollandsch, ten aanzien van de gezichten, de verhooping en de vervoo- ging der woorden, metzaders van de woordschikking (syntaxis), in het al- gemeen?*

Het Genootschap looft eenen goeden eerepenning, of de waarde van f 500, uit, aan den schrijver van het der bekroning waardig en best gekende stuk, waarin het geheele ontwerp, in de *meest juiste en meest uitvoerige* taal, tenzij het naast bijkomend antwoord op elk afzonderl. deel der vraag aan- spraak zal hebben op zijn *aanvraag*, bestemde in eenen goeden eerepenning of de waarde van f 100.

Het Genootschap had, bij dezelve vorige programme, nog de volgende prijs- vraag, betreffende het vak van taalkunde, uitgeschreven:

*Daar onze rijke en schoone moedertaal, zonder noodzakelijkheid, met *arredende* of *daggenoemde* bastaardwoorden menigvuldig is overvloedig, vandaar door maar al te veel roedel gegeven wordt; aan het vooroordeel van sommigen, alsof onze taal niet rijk genoeg ware, om in plaats van zoodanige bastaardwoorden oorspronkelijke en echt nederlandsche woorden te kunnen bezigen, zoo vraagt men eene verhandeling, behelzende eene verordende en zoo veel mogelijk volledige opgave van de meest in gebruik zijnde bas- taardwoorden, met aaniwijzing van echt nederlandsche woorden; die de- zelve zouden kunnen vervangen, die, niet alleen met de gewone regelen van afleiding in onze taal, quersinkomstig, maar ook zoo verre de aard der zaak zulks toeloopt, uit bekende en geachte schryvers zullen moeten bet- kund-zijn.*

De red heeft dezelve prijsvraag weder op nieuw uitgeschreven, en alzo te wijzen:

Men verlangt eene verhandeling, waarin onderzocht wordt of en in hoe verre het mogelijk kan gemaakt worden, alle bastaardwoorden uit onze taal te verbanen, en door andere te doen vervangen? Doch dient overgehouden te worden van alle overvloedige en onnodige woorden, die, als ware het,

in onze taal het burgerrecht verkregen hebben, nadeelig voor de verstaanbaarheid zou kunnen worden, zoo verlangt men, dat onderzocht worde welke de grenspalen der beide taalspreking zijn moeten; alsmede, voor de eerte de bestaardwoorden inderdaad kunnen vervangen worden, hoedanig dezelde patergetik dienen te worden gerangschikt, naar gelang van de meerdere of mindere voordeelen, welke uit dertelver invoering te verwachten zijn; en eindelijk verlangt men, dat men de middelen trachte op te zoeken, waardoor de nieuwe woorden in gebruik te laden kunnen gebragt worden, het voortvult op een goed gevolg?

De redacteur van den schrijver van de hier geleerde en voldoende verhandeling, zamen oecupria, tot waarde van 200 gulden, en van den schrijver, die de bekroonde verhandeling het meest bij zal komen, een oecupria tot waarde van 100 gulden.

IN HET VAK VAN DICHTKUNDE.

Ten einde van de dichters in het zuidelijk gedeelte van ons koninkrijk een nieuwe gelegenheid te bezorgen, zich in de nederlandsche dichtkunst te oefenen, heeft de raad des Genootschaps zinnen konden eerepanning uit te waarden van 100 gulden, dan het der bekroning waardig en de eerde toelicht op den veel bekenden en verdienstelijken taalgeleerde, Cornelis Kild (Kilian), geboren in het dorp Duffel in de tegenwoordige provincie Antwerpen, welke met niet minder dan 200 en niet meer dan 300 versen bekrondt worden.

Daar aanmoediging van zuid-nederlandsche dichters het doel des Genootschaps is, zullen geen andere tot mededinging worden toegelaten.

De aflevering op den 25sten oktober 1830, te Amsterdam, bij de uitgeverij van J. J. de Jong.

In naam van den raad: **SCHUJENMAES**, president, **PIETRENS**, secretaris.

Heden overleden zijne geliefde echtgenoot **WILHELMINA HENCKENS** tamelijk voorspoedig van een velschapene **DOCHTER**.

Amsterdam, den 22 Januarij 1830.

Heden overleed zijner, na de H. H. Sakramenten over Moeder de H. Kerk te hebben ontvangen, tot mijne groote droefheid, mijn geliefde zoon **WILHELMUS**, in den onderdom van 51 jaren.

Heden, den 21 Januarij 1830.

LETTERKUNDIGE AANKONDIGINGEN.

P. J. HANNICQ, boekdrukker van Z. C. H. den Prins Aartsbischop van Mechelen, uitgever van de **LITURGISCHE WERKEN** van ROMANUS, heeft de eer de eervoorzitter Meester Goetlijck en Theologen bekend te maken, dat de twee eerste Deelen van dit werk, gedrukt op zeer fraai velin papier, en door een Hoogleeraar van groote verdiensten in de Godgeleerdheid herzien, bij de voornaamste boekdrukkers in het Koninkrijk der Nederlanden met het 4de Deel van DENN, THEOLOGIA, tegen het einde dezer maand Januarij zullen verkrijgbaar zijn; het derde en vierde Deel zullen met het vijfde van gezegde THEOLOGIA tegen den 10 maart staande en het vijfde en laatste Deel onmiddellijk daarna uitgegeven worden.

De prijs van het geheele Werk van ROMANUS is 75, 00 nederlandsch; waarvan de betaling tot de aflevering van het laatste deel kan uitgesteld worden.

Dezelfde boekdrukker heeft gelijkelijk de eer, de eervoorzitter Meester Pastoren en Kapellanen te verzoeken, dat hij tegen den 15 februarij aanstaande een nieuwe uitgave van het volgende Werk, waarvan hij den eigendom van den heer, **U. VAN BERTHOU**, boekdrukker te Londen, verkregen heeft, zal ter Koop stellen:

MISSE (Missa) et Missa pro Defunctis sequitur quatuor Antiphonae de Beata Maria Virgine, et signati quatuor modulamina quarum vocum, per P. J. BILLE, ex Moulhaeis, Magni Ecclesiae collegiatz divi PETRI Beatae Mariae. Nova editio, ab innumeris mendis ad angustam castigata, a part. in obliquo. Maastricht, 1830.

Veel uitgaven zijn achtenswaardig van dit Werk, gedrukt hetwelk sedert langen tijd het grootste succes in de Nederlanden gehad heeft, althans dezelve in bijna al de kerken, van alle de afdelingen en die te plaatsen, gebruikt worden; deze twaalf missen zijn voor twee deelen ingericht, om de muzikanten den rang te verzoegenamen; zij zijn, behalven met, en de lange schoone eenvoudigheid zamengesteld, dat men dezelve zelfs de minst in de kerk muzik geoeffenden, zonder aanmerken te hooren.

Deze laatste uitgave is op vele plaatsen door eenen Priester, die in den keering bedreven is, herzien en verbeterd; de verbeteringen het velin en sterk papier, alsmede de type, waarmee dezelve zijn vervaardigd, stellen deze uitgave ver boven de vorigen.

Dit Werk is in alle de voornaamste boekhandels te bekomen.

- Bij de Gebroeders **LANGENHUSEN**, Boekhandlaars en Uitgevers deses is gebruikt en te bekomen:
1. Onderwijs betrekkelijk de gronden der christelijke Leere, de Afsaten, de Broederschappen en het Jubilé (een gebruik der Geloovigen, die niet veel tijd hebben om te leeren), door M. J. BOUVER, Vic. Gen. en Overste van het Seminarie van Maastricht. Uit het fransch overgezet; door M. A. M. BARKHUIS, boekverkooper. Prijs 50 cents.
 2. Traité Dogmatique et Pratique des Indulgenoes, des Confessions et du Jubilé, à l'usage des Ecclésiastiques, qui travaillent dans le Saint Ministère; par M. J. BOUVER, Vic. Gen. et Sup. du Séminaire de Maastricht. Prix 90 cents.
 3. Le même ouvrage à l'usage des Fidèles. Prix 60 cents.
- NB. Deze drie Werken zijn bijzonder nuttig tot onderrichting tijdens het Jubilé.

BEKENDMAKINGEN.

Op Dingsdag den negenden Februarij, achtien-honderd-dertig, des namiddags ten vier ure, ten overstaan van den Notaris, **P. WILHELMUS GAND**, des huize van H. VAN KLAARENBERG, te Noordesch, door den tijd van twee jaren worden **VERPACHT**:

1. Een aan den weg van Nymegen naar Grave zeer wel gelegen **HUIS**, geschikt voor **LOGEMENT**, en **TAPPERIJ**, voornamelijk van vier **BENEDEN-** en zes **BOVENKAMERS**, **KELKEN**, **KELDER** en versiere Gemakken, met een daarbij staande zeer bekende **BAKKERIJ**, en dertien behoorende **GERBEDSCHAPPEN**, voorts **TUIN**, **BOOMGAARD** en Toebehoren, bestaande in 1 Bander, thans door den eigenaar bewoond.

2. Zesende ten-zelfden dage worden bekend gemaakt, de Verpachting van 15 Buiders **BOUW-** en **WEILAND**, gelegen onder Noordesch en Haltert, thans tot de Bouwerij van den eigenaar **H. VAN KLAARENBERG** behoorende.

By toeval **TE HUUR** de Huisinge **DUYKENBURG**, gelegen te St. Michiels-Gracht, in de wijk van de Borch, zeer geschikt voor **Zaak- en Winstverkeer**, bestaande uit een zamen **BENEDENKAMERS** en een plaats **keuken**, **keuken**, **VOORHUIS**, **KEUKEN**, **POMP**, **PRIVAAT**, drie **BOVENKAMERS**, **ZOLDER**, enz.; **STAL**, voor drie à vier Paarden, **BRANDHUIS**, enz.; eenen grooten **TUIN**, beplant met vele sijne **VRUCHTBOOMEN**. — Men kan er nog eenig **TEEL** en **WEILAND**, alle achter elbandar gelegen, bij haren, om, des verkiezende dadelijk, of met 11ten mei, aanstaande, te aanvaarden; adres bij den heer **P. S. VAN SON**, of bij den heer **H. C. ESSER**, heel en vreedmeester, in de Nischstraat, te 's-Hage. Brieven franco.

PASTOOR en **GECOMMITTEERDEN** van Bergharen zullen, op Maandag den 8 Februarij 1830, des morgens ten 10 ure, ten huize van **F. VERHEIJEN**, te Bergharen, aanbesteden:

Het **BOUWEN** onder **NIBBWE KERK**, te Bergharen, volgens **Beleefte** en **Tekening** van heden af ter veld **Verheijen**, gesticht door **F. VERHEIJEN**, te Bergharen.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij den Mr. Timmerman **L. PEETERS**, te Veld, bij Grave.

In een **ROOMSCH-KATHOLIK KOSTSCHOOL** **BOUWER** in een der voornaamste Steden van de Provincie Holland, biedt zich de gelegenheid aan tot het plaatsen van eenige **KOSTJONGEHEEREN**, voor den prijs van 300 gulden 'sjaars; het Onderwijs bepaalt zich tot de Hollandsche, Fransche en Hoogduitsche Talen, Geschiedenis, Aardrijkskunde enz., terwijl er tevens voor de zedelijke en zuiver Goddelijke Opvoeding met alle ernst zorggemaakt worden. Men gelieve zich te adresseren bij de uitgever van dit Blad, onder letter **L. Heines**, franco.

De prijzen der granen, te Eindhoven, van dingsdag 23 Januarij, zijn geweest:

Tarwe	ƒ 1.00	2.00	3.00
Rogge	ƒ 1.40	2.00	3.00
Roekweit	ƒ 1.10	2.00	3.00
Haver	ƒ 1.50	2.00	3.00

Het nederlandsch pond beter 0.72 2/3 = 66.
De vier nederlandsche ponden wegbrengd 24 cents.